

Μια παλιά ιστορία για έναν παλιό αναρχικό (Αμιλκάρε Τσιπριάνι)

☰ Κατηγορία: Παγκόσμια Αναρχική Ιστορία

Η ιστορία ενός Ιταλού αναρχικού που πολέμησε στην Κρήτη: "...έλαβε μέρος στην εξέγερση του 1862 κατά του βασιλιά Όθωνα, με δικό του οδόφραγμα στην περιοχή της Καπνικαρέας, όπου για πρώτη φορά ανέμισε στην Αθήνα η κόκκινη σημαία..."

Στο παρελθόν υπήρξαν αναρχικοί και ριζοσπάστες γενικότερα , που θεωρούσαν ότι ο αγώνας για την απελευθέρωση ενός καταπιεσμένου έθνους , όχι μόνο δεν αντιφάσκει με τις αρχές τους , αλλά αποτελεί αναπόσπαστο μέρος τους. Σε αντίθεση λοιπόν, με διάφορες σύγχρονες ιδεοληψίες, οι αναρχικοί αντιλήφθηκαν τους αγώνες εθνικής απελευθέρωσης ως προέκταση των κοινωνικών αγώνων και των αγώνων για την απελευθέρωση του ανθρώπου. Πολλοί από αυτούς ,που αγωνίστηκαν στο πλευρό των Ελλήνων, κατά της Οθωμανικής σκλαβιάς , πέθαναν κατόπιν στα οδοφράγματα της Κομμούνας του Παρισιού.

Σήμερα η Ιστορία είναι στο μεγαλύτερο μέρος της ακρωτηριασμένη, ενώ η επιλεκτική αφήγηση πνίγει τις ανεπιθύμητες πτυχές, μέσα από την εθνική εκπαίδευση του κάθε κράτους.

Σε αυτό το άρθρο θα αναφερθώ σε έναν άγνωστο στα σχολικά βιβλία αλλά ονομαστό αναρχικό, που δραστηριοποιήθηκε στις Κρητικές επαναστάσεις, αλλά και στον ευρύτερο Ελλαδικό χώρο, τον Ιταλό Αμιγκάρε Τσιπριάνι. Μια εμβληματική φυσιογνωμία του ευρωπαϊκού αναρχικού κινήματος, όπου μετά από αγώνες δεκαετιών, στο πλευρό του προλεταριάτου και των αδυνάτων σε μια σειρά χωρών (Ελλάδα, Ιταλία, Αίγυπτο, Γαλλία, Ελβετία), με ξεχωριστή στιγμή την ενεργό συμμετοχή του και στην Κομμούνα του Παρισιού, όπως και ο Γουστάβος Φλουράνς για τον οποίο έχω αναφερθεί σε παλαιότερο άρθρο. Στον πόλεμο του 1897 στο πλευρό του Ελληνικού λαού, που αγωνιζόταν για την απελευθέρωση από τον Οθωμανό δυνάστη, πολέμησαν αρκετοί αναρχικοί και ριζοσπάστες της εποχής. Υπολογίζεται ότι ο αριθμός τους έφτασε τους 1000-1500 εθελοντές, που πήραν μέρος στις μάχες της Θεσσαλίας και της Ηπείρου, ενταγμένοι στον ελληνικό στρατό υπό μορφή τριών σωμάτων: ένα οι πολυπληθέστεροι

*«...Στην Αθήνα διατηρούμε ακόμα θερμή την ανάμνηση της εδώ διαμονής στα 1868 του αγαπημένου μας Γουσταύου Φλουράνς. Μαζί με τον σύντροφο **Αμιλκάρε Τσιπριάνι** ήταν μες στους Γαριβαλδινούς εθελοντές , που ήλθαν να πολεμήσουν στην πρώτη γραμμή των επαναστατημένων δυνάμεων του Κρητικού λαού ενάντια στην τουρκική καταπίεση»*

Ο Τσιπριάνι ήρθε αρκετές φορές στην Ελλάδα και μετά την μάχη του Δομοκού(1897) , επέστρεψε στην Αθήνα και έδωσε μια συνέντευξη στην οποία εξύμνησε τον αγώνα του λαού της Κρήτης, ο οποίος θρηνούσε τα θύματα μιας ακόμα εξέγερσης εναντίον της Τουρκικής εξουσίας, τριάντα χρόνια μετά από αυτήν στην οποία συμμετείχε.

Να σημειώσω εδώ ότι στην εξέγερση της Κρήτης το 1897, πήραν μέρος το σώμα Ιταλών αναρχικών και σοσιαλιστών με επικεφαλής τον Μπερτέτι, καθώς και αρκετοί σοσιαλιστές από το σώμα των Γαριβαλδινών.

Με τους Έλληνες Αναρχικούς της Αιγύπτου

Το πρώτο εργατικό σωματείο στην Αίγυπτο ιδρύθηκε από Έλληνες εργάτες, από τους οποίους οι περισσότεροι κατάγονταν από την Κέρκυρα το 1872 με τίτλο «Αδελφότης των Εργατών». Η πρώτη αναρχική έκδοση εμφανίστηκε στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου μάλλον το 1877 και ήταν η «Il Lavoratore» «Η Εργασία», στην ιταλική γλώσσα.

Την 1η Απριλίου 1882, οι Αιγύπτιοι καρβουνιάρηδες άρχισαν μια απεργία, από τις πρώτες στην ιστορία της χώρας, εναντίον της εταιρίας του καναλιού του Σουέζ στο Πορτ Σάιντ υποκινούμενη από τους Έλληνες αναρχικούς.

Ο Τσιπριάνι είχε στενές επαφές με τους αναρχικούς της Αιγύπτου εφόσον η παρουσία του Ελληνικού στοιχείου ήταν έντονη εκεί. Ο Τσιπριάνι κινούνταν μεταξύ Αιγύπτου και Κρήτης διωκόμενος κατά καιρούς. Δεν υπάρχουν πολλά στοιχεία για αυτήν την δραστηριότητα παρά μόνο ότι πήγε καταδιωκόμενος στην Αλεξάνδρεια το 1867 ή 1868.

Μια δημοσίευση σε ένα Αιγυπτιακό περιοδικό ίσως να αφορά τον Τσιπριάνι. Το περιοδικό «El Hilal» το Μάρτη του 1894, αναφέρει πληροφορίες για την σύλληψη κάποιου Έλληνα αναρχικού

εργάτη στην Αλεξάνδρεια επειδή διένειμε «φλογερά αναρχικά φυλλάδια». Τα φυλλάδια αυτά απευθύνονταν στους εργάτες, αναφέρονταν στην επέτειο της Παρισινή Κομμούνας του 1871 και τελείωναν με το σύνθημα «Ζήτω η Αναρχία».

Η φιλία με τον Σταύρο Καλλέργη

Ο Σταύρος Καλλέργης είναι γνωστό ότι ήταν ένας από τους πρώτους Έλληνες σοσιαλιστές επαναστάτες , με ενεργό δράση στο εργατικό κίνημα ,εκδότης περιοδικών όπως «ο Σοσιαλιστής » και «Οδηγός παντός ανθρώπου » όπου δημοσίευσε και κείμενα του Μπακούνιν , καθώς και ο οργανωτής του πρώτου εορτασμού της Πρωτομαγιάς .

Ο Καλλέργης είχε βρεθεί στο Παρίσι το 1895 άπορος και καταπονημένος. Η συνδρομή του Π Αργυριάδη στον Καλλέργη τότε ήταν σημαντική στην χρηματοδότηση και στις επαφές με άλλους αναρχοσοσιαλιστές. Ο Καλλέργης τρία χρόνια αργότερα θα περιγράψει την βοήθεια του Αργυριάδη και θα δώσει πολύτιμες πληροφορίες για τις διασυνδέσεις του με Έλληνες και ξένους αναρχικούς του Παρισιού όπου ανάμεσα τους ξεχωρίζει ο Τσιπριάνι.

Ο Καλλέργης εγκατέλειψε το 1898 την Αθήνα και επέστρεψε στην ιδιαίτερη πατρίδα του την Κρήτη. Εκεί συμμετείχε στην επανάσταση κατά των Τούρκων και εκλέχθηκε μάλιστα αντιπρόσωπος του επαναστατημένου έθνους. Όπως γράφει στο αυτοβιογραφικό του κείμενο με τον τίτλο «Επιστολή προς τους Έλληνας Σοσιαλιστάς »:

προσχώρησε στην «Δημοκρατική Λέσχη». Εξαιτίας όμως της επαναστατικής οργανωτικής δουλειάς του, πολύ σύντομα ο Τσιπριάνι συνελήφθη και απελάθηκε με αποτέλεσμα να καταλήξει στην Αίγυπτο, όπου υπήρχαν και δρούσαν αρκετοί ομοϊδεάτες του, στην Αλεξάνδρεια συνεργάσθηκε με Ιταλούς, Εβραίους και Έλληνες αναρχικούς και σοσιαλιστές.

Επέστρεψε στην Ιταλία το 1866 για να πολεμήσει ξανά στο πλευρό του Garibaldi, αλλά την επόμενη χρονιά επέστρεψε στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου, όπου σε έναν καυγά σκότωσε έναν συμπατριώτη του και μαχαίρωσε 2 αστυνομικούς, με αποτέλεσμα να φύγει και από εκεί και να αναζητήσει καταφύγιο πρώτα στην Κρήτη, όπου συμμετείχε στην εξέγερση κατά των Τούρκων και στην συνέχεια πήγε στο Λονδίνο. Εκεί γνωρίστηκε με τον Μαντσίνι (Mazzini) και έγινε μέλος της Διεθνούς και στη συνέχεια βρέθηκε

ξανά στην Γαλλία, όπου γνωρίστηκε με τον Έλληνα αναρχικό Παύλο Αργυριάδη και συμμετείχε στην ομάδα του την οποία αποτελούσαν κυρίως Έλληνες. Πολέμησε κατά των Πρώσων το 1870 και την επόμενη χρονιά 1871 συμμετείχε στην άμυνα του Παρισιού κατά τις ημέρες της Παρισινής Κομμούνας, όπου μετά την σύλληψη του , γλίτωσε από τύχη την εκτέλεση και κατέληξε σε δια βίου εξορία στην Νέα Καληδονία.

Μετά από 8 χρόνια εξορίας τού δόθηκε τελικά χάρη το 1879 και, μη μπορώντας πια να επιστρέψει στην Γαλλία, κατέφυγε στην Ελβετία, όπου γνωρίστηκε με τον Cafiero. Το 1881 επέστρεψε στην Ιταλία και συμμετείχε στο Διεθνές Αναρχικό Συνέδριο της Ρώμης, αλλά τον Μάιο του 1882, λίγο μετά την ταραχώδη πρωτομαγιά εκείνου του έτους, συνελήφθη στην Ancona για το επεισόδιο της Αιγύπτου και

καταδικάστηκε σε 20ετή καταναγκαστικά έργα στο Portolongone. Στην φυλάκισή του, η ιταλική Αριστερά απάντησε με πολλές και δυναμικές διαμαρτυρίες, ενώ το 1886 εκλέχτηκε βουλευτής για τις περιφέρειες της Ραβέννας και του Φόρλι, όμως η εκλογή του ακυρώθηκε. Δύο χρόνια αργότερα, το 1888 κατάφερε να γίνει τελικά η αναψηλάφηση της δίκης του στο Μιλάνο, όπου αθωώθηκε και αφέθηκε ελεύθερος μετά από 6 χρόνια στο κάτεργο.

Μετά την αποφυλάκισή του, επέστρεψε στο Παρίσι, όπου ίδρυσε την «Ένωση των Λατινικών Εθνών», γνωρίστηκε με τον αναρχοσοσιαλιστή Σταύρο Καλλέργη και συνεργάστηκε με την εφημερίδα «Le Plebeien» και με άλλες αναρχικές και σοσιαλιστικές εφημερίδες και περιοδικά. Το 1897 έφθασε στην Ελλάδα για να πολεμήσει ως εθελοντής κατά των Τούρκων, τραυματίστηκε από σφαίρα στο γόνατο στις 5 Μαΐου 1897 στην

αιματηρή μάχη του Δομοκού όπου έμεινε 6 ώρες στο πεδίο της μάχης, κοντεύοντας να πεθάνει από αιμορραγία. Κατέγραψε τις εντυπώσεις του στην επιθεώρηση «Ημερολόγιο του Κοινωνικού Ζητήματος» («Almanach de la Question Sociale»), που εξέδιδε στο Παρίσι ο Παύλος Αργυριάδης.

Στην εκλογές του ίδιου χρόνου εκλέχθηκε ξανά βουλευτής αλλά η εκλογή του ακυρώθηκε για μία ακόμα φορά. Το ίδιο σενάριο επαναλήφθηκε το 1914, όταν εκλέχθηκε ξανά βουλευτής αλλά δεν μπόρεσε να αναλάβει καθήκοντα, επειδή αρνήθηκε να ορκιστεί στο όνομα του βασιλιά.

Ο Αμικάρε Τσιπριάνι πέθανε στο Παρίσι στις 3 Μαΐου 1918, σε ηλικία 73 ετών. Ο σοσιαλιστής πατέρας του μετέπειτα Φασίστα Μουσολίνι , έδωσε στον γιο του το τριπλό όνομα Benito

Amilcare Andrea προς τιμήν των επαναστατών
Μπενίτο Χουάρεζ, Αμιλκάρε Τσιπριάνι και Αντρέα
Κόστα

Το άρθρο αναρτήθηκε στα ιστολόγια:

ΚΑΡΟΤΣΕΡΗΣ

<http://carot-cherries.blogspot.com/>

[http://carot-](http://carot-cherries.blogspot.com/)

ΑΓΟΝΗ

<http://agonigrammi.wordpress.com>

ΓΡΑΜΜΗ

Βιβλιογραφία - Πηγές

- Σ Κουτρούλης Περιοδικο Ρήξη
τευχ 74 (5-2011)«Αναρχικοί για την
Πατρίδα»
- «Αναρχικοί εθελοντές στους αγώνες για
την απελευθέρωση της Κρήτης από τους
Οθωμανούς 1866-69, 1896-97»
Εφημερίδα δρόμου ΑΠΑΤΡΙΣ αρ φύλλου 9
Ηράκλειο 2010
- Καλιβρετάκης Λεωνίδα, «Η ζωή και ο
θάνατος του Γουσταύου Φλουράνης»,
Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης,
Αθήνα 1998
- Καλλιβρετάκης Λεωνίδα, Οι
γαριβαλδικοί στην Κρητική Επανάσταση

του 1866: Το παιχνίδι των αριθμών, «Τα Ιστορικά», Αθήνα, τεύχος 5 Ιούνιος 1986

- Βασίλης Ραφαηλίδης, «Ιστορία (κωμικοτραγική) του νεοελληνικού κράτους 1830-1974», εκδόσεις του Εικοστού Πρώτου, Αθήνα 1993
- Αφιέρωμα στον ελληνοτουρκικό πόλεμο του 1897, εφημερίδα «Καθημερινή», ένθετο «Επτά Ημέρες», 11 Μαΐου 1997
- Τζέημς Τζόλ «Οι Αναρχικοί» εκδ Επίκουρος Αθήνα 1975

- Γεώργιος Ρούσος, Το Μαύρο 97εκδ Φυτράκης, 1974
- «Για μια Ιστορία του Αναρχικού Κινήματος του Ελλαδικού χώρου» από την ιστοσελίδα ([Ούτε θεός ούτε αφέντης](http://ngnm.vrahokipos.net/prologos.html)
<http://ngnm.vrahokipos.net/prologos.html>)
- Βλάσσης Ρασιάς «Βιογραφίες σπουδαίων ψυχών [Αμιλκάρε Τσιπριάνι](http://www.rassias.gr/7M.html)» από την ιστοσελίδα <http://www.rassias.gr/7M.html>